

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

M. Popovich, Secretary.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Риб. Домі, на вулиці вулиці Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман.

M. Popovich, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Canada.

ЗІСКИ ЗАХІДНИХ ВУГЛЕВИХ БАРОНІВ.

Вуглеві барони Алберти і східної Британії Колумбії мають добрий апетит і дуже не хотіли б, щоб поїда страйкуючих майнерів зіссувала його. В останніх двох роках вони мали добрі зиски з тяжкої і завжди смертоносною праці майнерів, що їм збільшило їхній апетит. Вони хотіли б ще більше поту і крові майнерів.

"Краве Нест Пес Кол Ко." в своєму звіті за 1922 і 1923 р.р. подає такі цікаві цифри:

Зиски зі всіх родовищ за 1923 р. вносили \$533,176, коли в 1922 р. вони вносили \$213,959; з того з вугля і коксу в 1923 р. випустило чистого зиску \$471,689, під час коли в 1922 р. було його \$160,030. Компанія проголосила, що дивіденди вносять \$373,690 а \$14,276 зараховано до надвижки. Доходи, що їх компанія отримала від двох своїх підлеглих побічних компаній вносили \$23,877.33.

На мітингу директорів компаній, на якому відчитували фінансовий звіт, висловлено побажання, що теперішній майнерський страйк серйозно зменшить сьогоднішні дивіденди. Директори дуже сердилися, що нема як заставити майнерів повернутися до праці в майнах.

І як же не сердитися і не лементувати: такий гарний грінш награвано з праці майнерів за рік, а скільки більше можна адрети, коли вони згодяться працювати за зменшену платню. Тільки майнери не слухають ні панів вуглевих баронів, ні їхніх слуг, типу Мордока. Вже той славний міністер праці віворював їх, щоб вони згодилися бойкот на восьму частину зиску платні, яку вони діставали в марті, а вони не послухали. Мордок тепер розсердився і сказав, що майнери "не мають належного агляду на права і інтереси публіки" та що їхній страйк зовсім неоправданий.

Майнери не послухали й Мордока, бо знають, яку то "публіку" він заступає і про чий права та інтереси він балакає. Вони знають, що та "публіка", це вуглеві барони, що за їхні права та інтереси Мордок так побивається. Майнери не козональні темні раби, вони розуміються й на рахунках і знають про величезні зиски, які на їхній праці роблять вуглеві барони.

У майнерів є також свій рахунок, що показує їм, кільки їм і їхнім фаміліям на життя потрібно. І не хочуть вони жити в голоді тільки на те, щоб задовольнити апетит жадобних вуглевих баронів. Хоч тяжко їм приходиться, але боротьби вони не оставляють, бо їхня боротьба не за зиски, а за існування.

ЗАДУШЕВНІ БАЖАННЯ ВОРОГІВ С.Р.С.Р.

Вістки про неврожай в деяких околицях С.Р.С.Р. дають добру нагоду ворогам Радянських Республік знову пострахити всіх тих, що з ними намагаються торговельно і дипломатично зносини. Не зважаючи на стільки попередніх невдач старші, вони все таки не падають.

В протирадянській пресі появилася новинка, що бують би якийсь "високий німецький дипломатичний представник в Москві" написав до свого правительства в Берліні "довірочний рапорт", що "Росія" загрожувала найбільшій в історії голод. Той "довірочний" рапорт зайшов чогось до Парижа, осідку російських контрреволюціонерів вської масти, а звідси вже й по світі розійшовся.

В рапорті цим "довірочним" ніби говориться, що голод вже навістив східну частину Сибіру, північний Кавказ, німецькі колонії над Волгою і південну частину України, що вже люди з тих околиць утікають, а по дорозі пустощать поля і сади, що мали врожай, — мовляв, нехай не буде ні нам ні їм, нехай і другі вмирають, коли їм доводиться — що вже вмирає дуже багато людей, поширюється канібалізм і т. д. і т. д.

І в той сам час, каже ніби той "довірочний рапорт", радянська влада вивозить збіжжя Балтикою та Чорним морем на продаж за границю, щоб добути грошей, не на поміч голодуючим, а на... "організацію світової революції". А далше говориться, що під час коли радянська торговельна спроможність розпадається в руїну, радянська влада веде переговори в справі заграничних позичок в Європі. А кінчиться він застрашуванням всіх тих, що намагаються торговати з "Росією" і позичати її гроші. Ви, мовляв, позичте гроші "Росії", вложте гроші в торговлю з нею, а там мільони напевно нагло помруть, нікому буде скинути радянську владу, бо, як говориться в цим мінім рапорті, "селяне ніколи не матимуть досить енергії щоб повалити комуністичний терор"; і грошки ваші, значить, пропадуть. "Європа все ще вірить "блэфові" — каже цей рапорт наприкінці — що з Росією можна провадити успішний "бізнес", але скоро вона буде приневолена змінити свою оцінку".

Тут вже зовсім ясно висловлена думка і ціль цілого того "довірочного рапорту". Це є розпучливий крик ворогів Радянських Республік, щоб не дати Радянському Союзові позички і не вхлостити з ним в дальній торговельні зносини, бо тоді зовсім пропаде надія на повалення радянської влади, бо це означати-ме цілковите погребення і так злудних надій виметеніх з Радянських Республік контрреволюціонерів.

Це не перші застрашування. Їх читали ми в протирадянській пресі від часу пролетарської революції в Росії стільки разів, що почислити їх годі. Вони нікого вже не дивують і, не лякають, а Радянським Республікам вони не пошкодять. Для поширення брехні вороги Радянського Союзу послугуються "довірочним" ніби то якогось німецького дипломата, навісна короткого не визнають. І тому ніби дипломатів, що сам же сидить в Москві, чомусь хочеться, щоб з Радянськими Республіками закордонні держави не мали нічого до діла.

Але брехня остане брехнею, хоч її одягають в довірочність. Бо де-ж таки здорово думачка людина повірить в те, що зараз таки по живих вже голод так розпановився, що люди людей почали їсти. До живих, в передовок, коли для селян буває найтяжчий час, селяне якимсь чином і не їли один другого. А по живих, коли навіть і в околицях, в яких був голод, все таки щось трохи іродилося, вже й канібалізм завелся. В 1921 році яка страшна посуха була, але під цю пору року таке не діялося. А тепер же й "океанні більшовики" мають збіжжя стільки, що вивозять дещо за границю.

Що такі вісти розповсюджуються зараз з Парижа, місця осідку російських контрреволюціонерів, нікого певно не дивує. Тимбільше зрозумілий той крик розпачу, що ці контрреволюціонери "доборалися до самого краю" і опинилися на самому кінці берега безодні власної загинелі. Один з найвидатніших їхніх вождів, Борис Савінков, дав свою позицію і зараз в Москві висловився зі всіх своїх грівів, розказав, як за французькі і чеські гроші він робив контрреволюційні заговори проти Радянських Республік, визнавав свої помилки, визнавав радянську владу і звався на революційний суд.

Цего, що робить Савінков, не можуть зробити своїми лихими пам'яті кровавого царя і ті, що з ними залишилися в Парижі та інших європейських столицях міст. Переліканих вигаданням Радянського Союзу Великою Британією, наміром теперішнього французького правительства наважати з ним же дипломатичні і торговельні зносини, капітуляцією Савінкова і своїм безвихідним положенням, вони й розпускають в світ "довірочні рапорти" про страхоту нового голоду в Радянських Республіках.

Про голод в Радянських Республіках в нашому часописі вже поміщувалося правдиві інформації, яких радянська влада ніколи і перед ніким не закриває і якщо треба комує "довірочні рапорти", то лише на брехливі відомості. В Радянських Республіках зараз є много представників закордонних держав і много чужинців, що донесли б про той "страшний голод", про який говориться в "довірочному рапорті німецького дипломата", кудиб такий був. Але покищо ці страхотки є тільки задумані бажаннями ворогів Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЧНА МОЛОДЬ.

(Кореспонденція до "У. Р. В." з Рад. України.)

Літо. Вже по живих. Шкільна молодь, діти селян, допомагаючи батькам живинами, можуть і відпочити. Але де там! Юнак Радянської України не знає відпочивку.

Бачу ось, як у книгарні Державидату (Державне Видавництво України) убого зодягнутий юнак набірає чимало книжок.

— Це ви для себе? — питаю я.

— Де там... Буду продавати. Книжки дає на борг книгарня під поруку Кобуча. ("Кобуч" — так зветься професійно-господарський студентський організацій — М. Л.) Пустити книжку на село — велика й культурна робота. До речі й полатне діло: 25 відсотків з проданої книжки залишається собі, харчують же книгоношу ті-ж таки селяне, що куплять книжку.

Так пояснює мені студент. Заздрю йому... Пригадав я свої молоді роки, коли приходилося потайки торговати книжками. Боявся найменшого сільського поліца, щоб не зляпав тебе на "торгівлі" книжками, що обійшли царську цензуру. Були часи... Та сучасна молодь України й не уявляє того: вони ті прикріди для нас хвилі культурного гієту не мали "шасті" зазнати. По друге — їм, тяжкою працею змореним на чужих панських лапах, було не до книжки тоді.

Тепер же інші часи: революція відкопала, з самої гущі незрячого грецького, тисячі молодих культурних сил. (Досить указати на письменницькі організації — "Тарт" і "Пуг"). Революція і нашу убогу Волинь, (ту нещасну країну, що стоїть в шляхетському ярмі) теж струсувала. Навіть темна Волинь може виказатися здобутками! Ось юнак з Дубенського повіту, Валеріян Поліщук, закоштувавши світу-знання в приватній українській школі, мандрує аж на Радянську Україну. Куди батьківську хату, бо на Волині під "культурним" чобітьками панами годі вчитися. Чи гадав тоді рідний батько хлопча, що далеко від дому його дитина вийде в люде? Чи сподівалася вчителі тієї приватної школи на Волині, що з їхнього учня-селянина буде колись відомий на всю Україну — Валеріян Поліщук?

Тепер я забгунув гаразд — через віщо так уперто нищить польська шляхта наші приватні школи в Західній Україні. Ліхо з панями! Несамоміть бере тебе люте: через віщо, українська земля, що найбільш полита кров'ю за національне й соціальне визволення від польської шляхти, терпить отакі тяжкі муки?

Та знаходяться люде, що лютують від цілком протилежних явищ. Того-ж таки

дня, після зустрічі з книгоношою-студентом, у львівському щоденнику "Ліло", ч. 163, з 26. липня, у величезній статті — "Лист з Копенгаги" за підписом С. Русова, знаходимо дивовижну люту. Наводимо кінцевий уривок цієї статті: "Мене душила загибель (погане поучення, але...), що маленька Дана має таку багатовікову широкую культуру, такі чудові школи для всіх верств народу. От би нам повітати з цих спокійних, добрих, самовпевнених Данців! Так бачите Банг (очевидно, так звати високого урядовця в Данії — М. Л.) сміє сказати: "зас" — "Пітає: хто ви?" — "Емігранти"... "Зайдиш?.. з України?" — "Так, а тепер з Праги".

Прага, Україна, еміграція, Чехія — не все не вміщується в уривок, який головні Європейці і складається якесь тяжке неорозуміння.

Так... Дуже приємно дізнати про Європу, знайомитися з її широкою культурою освітними організаціями, так дуже цікаво. Але жерти для наших дорогих дітей, для нашої беззаставної молоді, пояснити-наші умови життя (значить — брехати — М. Л.) — ось, як це тяжко. І мимоволі ставши собі питання: ну, а що ж далі?.. Куди діється наша молодь, навчившись, визнавши, зважаючи справді дружній допомозі чеського уряду, все те, що можна з європейської культури? Звісно, вона чесно, правдиво повернеться на Україну, і в цьому повороті інтернаціоналістичний союз, Ліга Націй мають забезпечити вільний поворот, вільну культурну працю в себе дома: бо хоч яка Європа "комфортабельна" і культурна, але для нас —

Немає другої України. Немає другої Дніпра!..

Грік-ж жалі Русової! Дарма, що стверджує воля, старенька, ніби вже й тяжко брехати, одначе без брехні годі обійтися... Бо коли той чеський уряд і справді дає дружню допомогу, то не слід би ламати голоду: куди ж діється тая наша молодь?... Нагадайте, бабусю, "добрий Чехам", що на Прикарпатську Україну потрібні тисячі українських учителів, агрономів, лікарів і т. д. Одначе С. Русова, що так убого вважав за європейську націю, добре відважиться, як чеський уряд до него викликає з Прикарпаття наші культурні українські сили, замінюючи їх родючими Москалями зі штабу Врангеля, Денікіна, — все-ж таки зайвий раз вона співає акафіст — "справді дружній допомозі чеського уряду".

Про кого-ж так боліє душею наша бабуся Русова? Чи не про тих, що маючи звязки з польським консулятом у Празі, добилися від чеського уряду зменшення допомоги галицької еміграції? (По думці тих таємних співробітників польського консуляту, вітати з Західної України не є політичною еміграцією!) Та хай вона, старенька, сушить свою голову... Одне можна лиш додати: що ніякі жовті інтерпретації не мають забезпечити вільного повороту для ворогів українського селянства. Сподівання марні!

Ми-ж зі своєї сторони по-

добаємо про долю тих наших братів в Західній Україні, що дійсно заслуговують на нашу поміч і тих, що — вирвавшись з панського пекла — самотужки, без "дружньої допомоги асильних урядів", голодні добиваються науки. Ось у Гданську поверх півтори сотні Галичан... Більшість з них селянські діти, й вони, щоб було чим заплатити "за навчання" і як-так прохарахуватися виходять у гданський порт, розгружують пароплави. Але й тієї праці годі знайти!.. А як бідує наша академічна молодь

АНГЛО-ЕГІПЕТСЬКИЙ КОНФЛІКТ І СУДАН.

Резигнація Загдула-паші і відмова короля прийняти цю резигнацію, замаха на Загдула-пашу в Каїрі, а також останні інтервенції в палаті громад та в палаті лордів в Лондоні звернули увагу громадської думки на питання про Судан, питання, котре загрожувало англійському урядові великими ускладненнями. Англо-егіпетський конфлікт ще далеко від розв'язання і переговорів, котрі мали відбутися між Мек-Доналдом та Загдула-пашою, відкладено.

Телеграфічні агенції суб'єднані англійським міністерством закордонних справ, вигадали, що мотивами, котрі керували автором замаха, були цілком релігійні і що цей вчинок чисто фанатичний. Справді-ж, діло виглядає цілком инакше.

Що таке Судан? Це велика країна, яка розміром така, як ціла північна Європа. Це країна, заселена трома ріжними расами: 1) Арабами, 2) Туарегами і 3) Неграми, котрі складають більшість людності.

Завоювання частини цієї великої країни було організоване бучим намісником лордом Кічнером, котрий, бажаючи дати "варварам" уроки цивілізації, вживав ріжних метод для того, щоб їх скорити пахнуванню англійського імперіалізму.

З того часу керування країною було доручено купці колоніальних урядовців цілковито відданих інтересам торговельного англійського імперіалізму. Під час окупації Судану, англійський уряд давав придатні йому до Египту, бо багато спільних інтересів з'являлися ці два володіння.

З часу встановлення в Каїрі "незалежного" режиму, египетські націоналісти намагаються добути від Англії виконання її обіцянок. "Судан мусить вернутися до нас, кажуть вони, бо наші старі господарі самі визнали цю потребу".

Ім здавалося, що сподівання мають здійснитися, бо Партия Праці взяла владу в свої руки. Але великим було їх розчарування, коли вони побачили, що МекДоналд продовжує по-

літику консерватів і коли вони почули від лорда Пармера, представника уряду в парламенті, що не може бути здійснено ніякої зміни в суданському режимі.

Поведінка членів Партии Праці "лівого крила" не менш скандальна. 10-го липня справа про Судан була поставлена в палаті громад. Після виступу консервата лорда Вінгертон, котрий заявив, що ніколи не повинно дозволити Египтові анексувати Судан, бо це було-б протиположно до принципів самовизначення, Том Джонсон, член "лівого крила" Партии Праці взяв слово, щоб вимагати передачі справи до Ліги Націй для розв'язання. Цей самий посол, все від імені "лівого крила" Партии Праці веде крім того завзяту кампанію в реформістській пресі проти віддачі Судану Египтові. У "Форверд" він використовує свої таланти для описання страхів, доканих Египтянами в Судані перед приходом Англії.

Цікаво зазначити, що той же Джонсон виступав проти урядової позички суданському плантаційному синдикатові, котрий є господарем країни. З приходом МекДоналда до влади, Партия Праці вважає потрібним змінити свої позиції, знаючи в той же час, що коли Англія дорозить Судану, то головним чином через бавовну, котру в великій кількості продукує ця країна, а також через те, що він є важливою стратегічною позицією на Червоному морі.

Що-ж до суданського пролетаріату, то йому не заважає бути зєднаним з пролетаріатом Египту. Їх інтереси та страждання однакові. Фелахи (куркулі) в цілковитій залежності від англійських банків в Египті та великих власників Суданських селян в руках суданського плантаційного синдикату та колоніальних урядовців. І тим і другим цікаво боротися разом проти британського імперіалізму, котрий намагається розділити трудящих обох країн. Зєднання зусиль дасть лише більш наслідки при спільній боротьбі.

Чи-ж можна краще змалювати силу молодих сердець квітучої революції — Комсомольців, в яких "зелене серце... роз'ятрене... з наливними весняними пуп'ячками"?.. Бо дійсно, це серця великого-нового життя, юні, зелені, але здорові.

Незвичайно сильний вірш у збірці, це "Робітниця Шура". Робітниця хвора туберкульозом, що працює в Каїрі на фабриці сірників і разом з активною в революційній боротьбі. До глибини душі зоружене просте, але безконечно щире признание автора:

...І так солодко, солодко до сльоз... Ще глибше тебе кохати: І за те, що в тебе туберкульоз, І за те, що торговка — мати, І за те, що в Червоній Гвардії Ти мені перед'являла рани, І за те, що в гетьманській "варті" Разом з нами тебе карано.

І за те, що в кресті революції... Ти горда — згоріла безжарко...

Чи то в мене були застарілі бої І старече зневіра, — це в мене?

Шура, ще довго в самотній розлуці Буду маритися сірничкової фабрики марево...

Та не про себе, як про одинокую говорить автор. В своїй збірці поезій охватує він змагання, боротьбу, радості й печалі цілого, великого-працюючого колективу. Він же й каже:

І мене не стало одиноким: Я членився з потоком могутнім. Стали Ми. Стали ми — єдині Молоді будівничі майбутнього ("На з'їзді")

Згадуючи про боротьбу комуністичної молоді з бандами "отамана" Зеленого під Трипіллям на Київщині, автор ніби вилітає надмірно-художньою промовою, повну віри й багаторості в політичних товаришів.

Розумієте, — це-ж частка нашого майбутнього Загинули в борні за сучасні! — Чи не з вашої крові — Ясні, Незабутні... Розвинули маки у полі так ясно?

Незабутні. Ясні. Ви з нами. Найкращі Прийдешнього Каїти. ("Трипілля")

Друга частина збірки "На сполох" — це переконуючі, трівожні але самовпевнені голоси про голод на Україні і в Росії 1921 року. Автор кінчить цей розділ машинним темпом:

Переборемо працю. Переборемо м'язами. Переборемо волею до нових перемог. Переборемо розмаєм золотими озами і, розбитий і знищений — людем скориться бог.

Писане це під час голоду і надія не завела. Працюючи маси перемогли і пішли побідним кроком до нових перемог.

До сильних творів можна зачислити розділ "До тих, що кордоном", "Ковтень на чужині", "Новий рік в тюрмі" і "До Інтернаціоналу" (фрагменти). Цитувати на цьому місці поодинокі місця з них — годі. Загалом же скажемо — Кудик, це поет боротьби, непохитний зав'язистий і певної перемоги працюючих. В него ніколи немає апенії, розпачі-або квітання.

Слова його — це удари міцного молота, це шум й торхотіння машин, це одне велике-непоборне серце працюючих. О-крім цього-треба признати, що в його творчості немає вишуканості, штучності. Писне легко, зрозуміло і головне — переконуючо, щиро.

Книжка видана дуже дбайливо і видержана в строгих художніх рамках. Жаль тільки, що являється вона, як й інші книжки в Україні, такою рідкістю. На жаль тільки редакції робітничих газет можуть користуватися і знайомитися новими виданнями — а вони-ж такі цінні, що просто жає робитися, коли дивинися на них і знаєш, що на цілу Америку їх 63 — 4 примірники.

Мир.

Товариші! Відновляйте перекладати на "Українські Робітничі Вісті".

ОГЛЯД НОВИХ КНИЖОК.

І. Ю. Кулик — **ЗЕЛЕНЕ СЕРЦЕ**. Другий збірничок поезій. Державне Видавництво України 1923, сторін 48. — Обкладинка, віп'етки та кінцівки роботи художника Страхова.

І. Ю. Кулик в новій українській пролетарській літературі займає одне з чільніших місць, як поет і критик. Його поезії друкувалися в ріжних українських виданнях революційного часу, але найкраще виявляється його талан в другому збірничку поезій "Зелене серце". Дехто питає: чому саме зелене? І на це дає повну відповідь присвята автора на першій сторінці книжки:

Найкращим Прийдешнього Квітам Комсомольцям — Мое Зелене Серце.

Комсомольці — це комуністична молодь, а автор теж молодий віком та сміливий змаганнями. В бурхливих часах, в боротьбі, що робила з юнаків дорослих людей, й автор забував, що він молодий, про що й признається:

Чи то в мене були застарілі бої І старече зневіра, — це в мене?

Липить! Бо я в Комсомолі І серце моє — зелене.

Так! В комсомольській серце зелене, молоді, свіже. Зелене серце, З'яв'яте. З наливними весняними пуп'ячками. — Майбутнє Червономі втрами Для нас. І для мене. Бо з'яв'яє я.

Чи-ж можна краще змалювати силу молодих сердець квітучої революції — Комсомольців, в яких "зелене серце... роз'ятрене... з наливними весняними пуп'ячками"?.. Бо дійсно, це серця великого-нового життя, юні, зелені, але здорові.

Незвичайно сильний вірш у збірці, це "Робітниця Шура". Робітниця хвора туберкульозом, що працює в Каїрі на фабриці сірників і разом з активною в революційній боротьбі. До глибини душі зоружене просте, але безконечно щире признание автора:

...І так солодко, солодко до сльоз... Ще глибше тебе кохати: І за те, що в тебе туберкульоз, І за те, що торговка — мати, І за те, що в Червоній Гвардії Ти мені перед'являла рани, І за те, що в гетьманській "варті" Разом з нами тебе карано.

І за те, що в кресті революції... Ти горда — згоріла безжарко...

Чи то в мене були застарілі бої І старече зневіра, — це в мене?

Кожний класово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіційний орган Комуністичної Партии Канади. Передплата на рік вноситься \$2.00, на піврік \$1.00. Зашліть передплату так, як ви!

Адреса: **THE WORKER**, Room 301, Tyrrell Bldg, 95 King St. East, Toronto, Ont.

ЧИТАЙТЕ! — ЧИТАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ

Одиний щоденник в Злучених Штатах, який в дійсності заступає інтереси працюючого люду. Висловлює кожного дня окремі державні свід.

Обов'язком кожного українського робітника є стати передплатником цього щоденника. В ним ви знайдете цікаві вісти з цілого світа, як також політичну наукову статтю, розвідки, дописи і т. д.

Передплата на рік \$9.00.

Пішіть сейчас на салюную адресу: **UKRAINIAN DAILY NEWS**, 17 East 3rd St. New York, N. Y.